

T.C.
AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

2/39812
6/11/7

Sayı: 32657917-610-97578
Konu: Soru Önergesi(7/39812)

30/06/2014

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İğdır Milletvekili Sayın Dr. Sinan OĞAN tarafından Bakanlığımıza tevcih edilen 7/39812 Esas Numaralı yazılı soru önergesine, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99'uncu maddesi uyarınca hazırlanan cevabi yazımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Doç. Dr. Ayşenur İSLAM
Bakan

EKLER :
Soru Önergesi Cevabı

Güvenli Elektronik İmza
Aşağı ile Ayrındır

01/07/2014
Mürsel YILMAZ
Bilgisayar İşletmeni

Bu evrak 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu'na göre elektronik olarak imzalanmıştır.

Adres : Eskişehir Yolu Söğütözü Mahallesi 2177.Sokak No:10/A
Çankaya/ANKARA
Telefon : (312) 705 58 11
e-posta : sebahattin.bayrak@aile.gov.tr

Ayrıntılı Bilgi : S. BAYRAK İlçe Sosyal Hizmetler Müdürü
Fax : (312) 705 58 97
Elektronik Ağ: www.aile.gov.tr

İğdır Milletvekili Sayın Dr. Sinan OĞAN'a ait 7/ 39812 Esas Numaralı Yazılı Soru Önergesine İlişkin Olarak Hazırlanan Cevap Metni

İlgili soru önergesinde;

“Ülkemizde engelli vatandaşlarımızın bazı sosyal hizmetlerden yararlanamaması sosyal bir devlet olarak Türkiye Cumhuriyeti devletinin en önemli sorunlarından biri olmaya devam etmektedir. Kamu hizmetlerinin engelli vatandaşlarımızın kullanıma uygun bir şekilde sunulmaması toplu taşıma gibi temel ihtiyaçların dahi engelli vatandaşlarımız tarafından kullanılmamasının önüne geçmektedir. Kamu hizmetleri sunan kurum, kuruluş, araç ve gereçlerin engelli vatandaşlarımızın erişimine uygun hale getirilmesi sorunun çözümünde önemli bir adım olacaktır.” ifadeleri yer almaktadır.

Bu bağlamda;

SORU 1: Türkiye’deki yerel yönetimler dahil olmak üzere kamu hizmeti sağlayan kurum ve kuruluşların sundukları hizmetlerde engelli vatandaşların ihtiyaçlarını karşılamaları bakımından yasal sorumlulukları nelerdir?

CEVAP 1: 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun, engellilerin temel hak ve özgürlüklerden faydalanmasını teşvik ve temin ederek ve doğuştan sahip oldukları onuru saygıyı güçlendirerek toplumsal hayata diğer bireylerle eşit koşullarda tam ve etkin katılımlarının sağlanması ve engelliliği önleyici tedbirlerin alınması için hizmet veren tüm kamu kurum ve kuruluşlarını sorumlu tutmaktadır.

5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun’da 19/2/2014 tarihli ve 6518 sayılı Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile ulaşımda erişilebilirliğin sağlanması konusunda yapılan düzenlemeler arasında kanunun geçici 3 üncü maddesine “erişilebilirlik”, “erişilebilirlik standartları” ve “makul düzenleme” tanımları ve 7 nci maddesine “Özel ve kamu toplu taşıma sistemleri ile sürücü koltuğu hariç dokuz veya daha fazla koltuğu bulunan özel ve kamu toplu taşıma araçlarının engellilerin erişilebilirliğine uygun olması zorunludur.” ibaresi eklenmiştir.

Kanunun geçici ikinci maddesinde; “Kamu kurum ve kuruluşlarına ait mevcut resmî yapılar, mevcut tüm yol, kaldırım, yaya geçidi, açık ve yeşil alanlar, spor alanları ve benzeri sosyal ve kültürel alt yapı alanları ile gerçek ve tüzel kişiler tarafından yapılmış ve umuma açık hizmet veren her türlü yapılar bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren sekiz yıl içinde engellilerin erişilebilirliğine uygun duruma getirilir.” hükmü amir olup, kamu kullanımına açık tüm binalar ve açık alanların engelliler için erişilebilir hale getirilmesi zorunlu kılınmıştır.

Geçici üçüncü maddesinde ise; “Büyükşehir belediyeleri ve belediyeler, şehir içinde kendilerince sunulan ya da denetimlerinde olan sürücü koltuğu hariç dokuz veya daha fazla koltuğu bulunan araçlarla sağlanan toplu taşıma hizmetlerinin engellilerin erişilebilirliğine uygun olması için gereken tedbirleri alır. Mevcut özel ve kamu toplu taşıma araçları, bu

Sağlık Bakanlığı ise Özürlü Kişilere Yönelik Sağlık Hizmetleri Sunumuna İlişkin Genelge gereği engelli bireylerin sağlık hizmetlerine erişiminin tam ve sürekli olarak sağlanması, sağlık hizmetlerinin engelli kişilerin durumlarına uygun ortamlarda hızlı, verimli ve mağdur edilmeden karşılanması ve sağlık bakım kalitesinin yükseltilmesi, genelgenin etkin olarak uygulanması ve takibine yönelik olarak yerine getirilmesi gereken işlemlerin belirtilen çerçevede yürütülmesi hususunda tüm sağlık kuruluşlarına görev ve sorumluluk vermiştir. Ayrıca 20.07.2013 tarih ve 28713 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Erişilebilirlik İzleme ve Denetleme Yönetmeliği gereğince kamu hizmeti sağlayan kurum ve

kuruluşların sundukları hizmetlerde engelliler için erişilebilirlik standartlarını sağlaması zorunlu hale getirilmiştir.

SORU 2: Türkiye’de her il için ayrı ayrı kaç engelli vatandaşımız toplu taşıma gibi günlük ihtiyaçların merkezinde yer alan kamu hizmetlerinden faydalanamadığı için mağdur olmaktadır?

CEVAP 2: 12/7/2013 tarihli ve 6495 sayılı Kanunla, 4736 sayılı Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Ürettikleri Mal ve Hizmet Tarifeleri ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun’da yapılan değişikliklerle; engelliler, yaşlılar, şehit yakınları, gaziler ve gazi yakınlarına yönelik ücretsiz veya indirimli seyahat hakkı düzenlenmiştir.

Bu düzenleme ile şehit yakınları ve gazilere, engel oranı %40 ve üzerinde olan engelli bireylere, ağır engelli bireylerin birlikte yolculuk ettikleri en fazla bir refakatçisine demiryolları ve denizyollarının şehir içi ve şehirlerarası hatlarından, belediyelere, belediyeler tarafından kurulan şirketlere, birlik, müessese ve işletmelere veya belediyeler tarafından yetki verilen özel şahıs ya da şirketlere ait şehir içi toplu taşıma hizmetlerinden ücretsiz olarak yararlanma hakkı; 65 yaşın üstündeki vatandaşlara; demiryolları ve denizyollarının şehir içi hatları ile yukarıda sayılan şehir içi toplu taşıma hizmetlerinden ücretsiz olarak, demiryolları ve denizyollarının şehirlerarası hatlarından ise %50 indirimli olarak yararlanma hakkı getirilmiştir.

Anılan düzenleme ile ayrıca, toplu taşıma araçlarının ait olduğu kurum ve kuruluşlar, belediyeler, belediyeler tarafından kurulan şirketler, birlikler, müessese ve işletmeler, altmış yaş ile altmış beş yaş arasında bulunan kişilerin toplu taşıma araçlarından ücretsiz veya indirimli olarak yararlanmasını sağlayabileceği hükme bağlanmıştır.

Ücretsiz seyahat hakkından yararlanmaya ilişkin usul ve esaslar, 4.3.2014 tarihli ve 28931 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Ücretsiz veya İndirimli Seyahat Kartları Yönetmeliği ile belirlenmiştir. Anılan Yönetmeliğin 12 nci maddesi ile ilgili kurumlar, belediyeler ile belediyeler tarafından yetki verilen özel şahıs ya da şirketler, ücretsiz ve indirimli seyahat hakkının kullanılması ile ilgili olarak gerekli tedbirleri almakla yükümlü kılınmıştır. Aynı madde ile ücretsiz veya indirimli seyahat hakkının kullandırılmaması hâlinde bu haktan faydalandırılmayan her kişi için mülki idare amiri tarafından toplu taşıma aracının tarifesini üzerinden elli tam bilet bedeli tutarında idari para cezası uygulanması hükme bağlanmıştır.

Diğer taraftan, 6518 sayılı Kanunla 5378 sayılı Engelliler Hakkındaki Kanunda yapılan değişikliklerle, şehir içi toplu taşıma araçlarının yanı sıra, özel ve kamu şehirlerarası toplu taşıma araçları ile turizm taşımacılığı yapılan araçların da öngörülen geçiş dönemi sonuna kadar erişilebilir hale getirilme zorunluluğu getirilmiştir.

Bakanlığımız bu tür düzenlemelerle, hareket kısıtlılığı ve toplumsal konumları itibariyle karşılaştıkları ekonomik kısıtlılıklar nedeniyle toplumsal hayata, toplumun diğer fertlerine göre daha fazla emek ve maliyetle katılabilen engellilerimizin bu dezavantajlı durumlarının ortadan kaldırılmasını amaçlamaktadır.

SORU 3: Bakanlığımız bünyesinde ulusal, bölgesel veya il bazında engelli vatandaşlarımızın kamuya sağlanan hizmetlerden yardım gerektirmeden yararlanmasını sağlayacak herhangi çalışma mevcut mudur? Varsa içeriği, işbirliği yapılan kurum ve kuruluşlar ve sonuçlanması hedeflenen tarih nedir?

CEVAP 3: 2005 yılında yürürlüğe giren Engelliler Hakkında Kanunun erişilebilirlikle ilgili hükümlerini ülke genelinde uygulamak üzere Erişilebilirlik İzleme ve Denetleme Yönetmeliği yayımlanmış olup bu yönetmelik ile umuma açık hizmet veren her türlü yapılar ve açık alanlar ile toplu taşıma araçlarında engelli bireylerin erişilebilirliğini sağlama konusunda izleme ve denetimi yapacak olan komisyonlar belirlenmiş, kanun ile belirtilen yükümlülüklerini yerine getirmeyen kurumlar ve ilgililer için uygulanacak yaptırımlar belirlenmiştir.

2011 ve 2012 yıllarında, erişilebilirlik konusunda bilgi ve bilinç düzeyini artırmak ve standartların uygulamaya dönüşmesini sağlamak için, yerel yönetimlerin üst düzey yöneticileri ve teknik elemanları için Türkiye Belediyeler Birliği işbirliği ile yurt genelinde 15 adet geniş katılımlı Erişilebilirlik Bölgesel Paylaşım Toplantısı düzenlenmiştir. Aynı amaca yönelik olarak tüm bakanlıklar, bağlı, ilgili ve ilişkili kurumlar dâhil olmak üzere Erişilebilirlik Bilgilendirme Toplantıları gerçekleştirilmiş, bu kapsamda yaklaşık 6.000'den fazla üst yönetici ve teknik personele bilgilendirme yapılmıştır.

Bakanlığımız Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğünce yürütülmekte olan Ulaşılabilirlik Destek Projesi ile farklı kentsel kullanımları içeren pilot alanlar için bilimsel ölçütlere ve TSE standartlarına uygun olarak hazırlanan projelerin valilikler aracılığı ile desteklenmesi, Genel Müdürlüğün teknik bilgi desteği ile illerde yapılması amaçlanan bu çalışmalarla erişilebilirliğin kent ve ülke geneline yaygınlaştırılması amaçlanmaktadır. Bu proje kapsamında farklı coğrafi bölgelerdeki 7 il olan Bilecik, Burdur, Çankırı, Kilis, Mardin, Rize ve Van illerinde UDEP yürütülmüştür. Ulaşılabilirlik Destek Projesi (UDEP 2013) kapsamında ise Bakanlığımız Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğümüze ulaşan ve puanlaması tamamlanan proje başvurularından desteklenecek olan 12 projeye başlanmıştır.

Ulusal Erişilebilirlik İzleme Sisteminin oluşturulması çalışmaları devam etmektedir. Bu kapsamda, “Binalar İçin Erişilebilirlik İzleme ve Denetleme Formları”, “Açık Alanlar İçin Erişilebilirlik İzleme ve Denetleme Formları” ve “Toplu Taşıma Araçları İçin Erişilebilirlik İzleme ve Denetleme Formları”nda yer alan soruların yanıtlanmasıyla elde edilecek bilgilerin değerlendirileceği online veri giriş altyapıları ve puanlama sistemi kurulmuştur.

Erişilebilirlik konusu, Bakanlığımızca öncelikli bir gündem olarak değerlendirilmekte olup, kamuoyunun ve ilgili kurumların yükümlülükler konusunda bilgilendirilmesine, yükümlülüklerin yerine getirilmesine yönelik olarak kurumlara teknik bilgi ve destek verilmesine, uygulamayı hızlandırmaya ve uygulamayla ilgili faaliyetlerin derlenmesine ilişkin çalışmalara yoğun ve kapsamlı bir şekilde devam edilmektedir.

Yönetmelik bünyesinde kurulan komisyonlarca yürütülecek çalışmalar, belediye ve kamu kurum ve kuruluşları ile umuma açık hizmet veren her türlü yapı ve açık alan malikleri ile toplu taşıma araçlarının sahiplerinin erişilebilirlik konusundaki eksikliklerini gidermeleri için

belirlenen süre Engelliler Hakkında Kanunda öngörülen 7 Temmuz 2015 tarihinde sona erecektir.

Ayrıca, Engelliler için erişilebilirliğin sağlanması konusunda 1997 yılında 572 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile 3194 sayılı İmar Kanununa Ek Madde 1 eklenmiştir. Bu maddede: “Fiziksel çevrenin engelliler için ulaşılabilir ve yaşanabilir kılınması için, imar planları ile kentsel, sosyal, teknik altyapı alanlarında ve yapılarda Türk Standartları Enstitüsü’nün ilgili standardına uyulması zorunludur.” ibaresi yer almaktadır.

İmar Kanunu’nda yapılan bu düzenlemeye istinaden ilgili İmar Yönetmeliklerinde 2 Eylül 1999 tarihinde gerekli değişiklikler yapılmıştır. Erişilebilir düzenlemelerin yapılmasını öngören İmar Yönetmelikleri; Planlı Alanlar Tip İmar Yönetmeliği, Plansız Alanlar İmar Yönetmeliği, Plan Yapımına Ait Esaslara Dair Yönetmelik, Gecekondu Kanunu Uygulama Yönetmeliği, Otopark Yönetmeliği, Sığınaklarla İlgili Ek Yönetmeliktir. Bu düzenlemeye göre ilgili tüm kurum ve kuruluşlar yaptıkları tüm planlama, proje, uygulama, ruhsatlandırma, denetleme faaliyetlerinde erişilebilirliği göz önünde bulundurmak zorundadır.